

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego — dokument strategiczny Komisji Europejskiej w sprawie postępów w procesie rozszerzenia (Rumunia)

(2006/C 31/04)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego: Dokument strategiczny Komisji Europejskiej w sprawie postępów w procesie rozszerzenia (COM(2004) 657 końcowy — SEC(2004) 1200),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 29 listopada 2004 r. w sprawie zasięgnięcia opinii Komitetu Regionów na ten temat zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Prezydium z dnia 28 września 2004 r. o powierzeniu Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych przygotowania opinii na temat strategii Komisji Europejskiej w sprawie postępów w procesie rozszerzenia,

uwzględniając konkluzje prezydencji Rady Europejskiej z dn. 16-17 grudnia 2004 r. (nr 16238/04),

uwzględniając uchwałę Parlamentu Europejskiego w sprawie postępów Rumunii na drodze do członkostwa w UE (COM(2004)0657-C6-0151/2004 — 2004/2184(INI)),

uwzględniając polityczne priorytety Komitetu Regionów na lata 2002-2006, w których rozszerzenie UE określa się jako jedyne w swoim rodzaju wydarzenie gwarantujące pokój i stabilność oraz wzmacniające proces integracji w całej Europie,

uwzględniając uchwałę Komitetu Regionów z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie programu pracy Komisji Europejskiej i priorytetów Komitetu Regionów na rok 2003 (CdR 6/2003 fin ⁽¹⁾),

uwzględniając opinię Komitetu Regionów w sprawie dokumentu „W drodze do rozszerzonej Unii: Dokument strategiczny oraz raport Komisji Europejskiej na temat postępów każdego z krajów kandydujących w procesie akcesji” oraz w sprawie raportu Komisji dla Rady „Wyjaśnienia do rozszerzenia Europy” (CdR 325/2002 fin ⁽²⁾),

uwzględniając opinię Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego planów działania dla rozwoju zdolności w sektorze administracji i wymiaru sprawiedliwości oraz monitorowania zobowiązań podjętych przez poszczególne kraje w negocjacjach akcesyjnych (CdR 244/2002 fin),

uwzględniając Wspólną deklarację Federacji Rumuńskich Władz Lokalnych i Komitetu Regionów, podpisaną w Bukareszcie przy okazji 11. konferencji Komitetu Regionów zorganizowanej z myślą o perspektywie rozszerzenia UE (3 października 2001 r.) ⁽³⁾ oraz seminarium KR-u w Essex na temat rozszerzenia (5 listopada 2004 r.) ⁽⁴⁾,

uwzględniając przemówienie „Rumunia i UE: wspólna przyszłość, wspólne wyzwania”, wygłoszone przez Olli Rehna, członka Komisji Europejskiej, odpowiedzialnego za rozszerzenie (Bukareszt, 28 lutego 2005 r.) ⁽⁵⁾,

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 496/2004 rev. 1) przyjęty 26 kwietnia 2005 r. przez Komisję ds. Stosunków Zewnętrznych (sprawozdawca: Lars ABEL, członek Rady Okręgu Kopenhaga (DK/EPP)),

na 60. sesji plenarnej w dniach 6-7 lipca 2005 r. (posiedzenie z dn. 6 lipca) przyjął następującą opinię:

⁽¹⁾ Dz.U. C 128 z 29.5.2003, str. 53.

⁽²⁾ Dz.U. C 128 z 29.5.2003, str. 56.

⁽³⁾ CdR 5/2002 EN-LG/LA/fp.

⁽⁴⁾ Seminarium w Essex, 5 listopada 2004 r., Lars ABEL, Rozszerzenie UE o Rumunię: Evolucja decentralizacji.

⁽⁵⁾ Przemówienie wygłoszone w Akademii Ekonomicznej w Bukareszcie, 28 lutego 2005 r.

1. Stanowisko Komitetu Regionów

1.1 Ogólne uwagi dotyczące procesu rozszerzenia

KOMITET REGIONÓW

1.1.1 **przyjmuje z zadowoleniem** dokonane 1 maja 2004 r. rozszerzenie UE o 10 nowych Państw Członkowskich,

1.1.2 **podkreśla** przynależność Bułgarii i Rumunii do obecnego procesu rozszerzenia, mimo że ich przystąpienie z różnych powodów będzie miało miejsce w późniejszym terminie,

1.1.3 **przyjmuje z zadowoleniem** wnioski i zalecenia, jakie Komisja Europejska przedłożyła Radzie i Parlamentowi Europejskiemu w dniu 6 października 2004 r. w swoim okresowym raporcie i dokumencie strategicznym na temat Bułgarii, Rumunii i Chorwacji,

1.1.4 **podziela** pogląd, że Bułgaria i Rumunia będą w stanie wypełnić zobowiązania wynikające z członkostwa w UE, spełnić polityczne kryteria kopenhaskie oraz, że posiadają funkcjonującą gospodarkę rynkową,

1.1.5 **popiera** podpisanie przez ministrów spraw zagranicznych UE w dniu 25 kwietnia 2005 r. traktatów o przystąpieniu z Bułgarią i Rumunią, co pozwoli tym dwóm krajom zostać członkami UE z dniem 1 stycznia 2007 r., o ile do tego czasu spełnią one wszystkie warunki,

1.1.6 **przypomina** o tym, że podstawową i sprawdzoną zasadą dotychczasowych rozszerzeń była indywidualna zdolność akcesyjna danego państwa kandydującego,

1.1.7 **podkreśla** konieczność intensywnego monitorowania planowej realizacji zobowiązań podjętych przez Bułgarię i Rumunię po zakończeniu negocjacji,

1.1.8 **uważa** za stosowne, by przy pomocy klauzul ochronnych ustanowić środki zaradcze dla rozwiązywania poważnych problemów mogących wystąpić przed przystąpieniem bądź w ciągu pierwszych trzech lat po przystąpieniu,

1.1.9 **uznaje** szczególność klauzuli ochronnej uzgodnionej z Bułgarią i Rumunią, zgodnie z którą, w oparciu o zalecenie Komisji i przy jednogłośnie Państw Członkowskich, można przesunąć przystąpienie w czasie o jeden rok; ponadto, **zauważa**, że decyzja ta w wypadku wystąpienia problemów w dziedzinach wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz konkurencji w Rumunii, może zostać podjęta kwalifikowaną większością głosów,

1.1.10 **podkreśla**, że może wspierać samorządy lokalne i regionalne Bułgarii i Rumunii na etapie przedakcesyjnym poprzez intensywne włączenie obserwatorów przynależących do KR-u po podpisaniu traktatów o przystąpieniu,

1.1.11 **wyraża** swoją gotowość do angażowania się w aktywną politykę informacyjną na rzecz osiągnięcia szerokiego poparcia w procesach ratyfikacyjnych dotyczących akcesji Bułgarii i Rumunii,

1.1.12 **z zadowoleniem przyjmuje** udział Rumunii i Bułgarii w sporządzaniu Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy i zdecydowanie **wspiera** zainicjowanie kampanii w ramach społeczności terytorialnych w celu wyjaśnienia i promowania treści Konstytucji, przekazania ducha *acquis* Wspólnoty, co powinno wzmocnić przywiązanie i wiedzę obywateli na temat europejskich wartości i funkcjonowania UE,

1.1.13 **przyjmuje z zadowoleniem** konkluzje prezydencji Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 16-17 grudnia 2004 r. o rozpoczęciu negocjacji w sprawie przystąpienia Chorwacji oraz **zauważa** odłożenie rozpoczęcia negocjacji w sprawie przystąpienia do czasu podjęcia pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii (MTK),

1.1.14 **przyjmuje z zadowoleniem** konkluzje prezydencji Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 16-17 grudnia 2004 r. o rozpoczęciu z Turcją negocjacji w sprawie przystąpienia w dniu 3 października 2005 r.,

1.1.15 **przewiduje** możliwość, by jego członkowie poprzez partnerstwa z samorządami regionalnymi i lokalnymi krajów kandydujących wspierali je w przygotowaniach do przystąpienia do UE,

1.2 Komentarz w sprawie okresowego raportu na temat postępów Rumunii w drodze do przystąpienia

KOMITET REGIONÓW

a. w odniesieniu do demokracji lokalnej i procesu decentralizacji

1.2.1 **uznaje** pozytywny rozwój osiągnięty przez Rumunię w 2004 r. w dziedzinie samorządu lokalnego dzięki wzmocnieniu podstawy prawnej, w szczególności dzięki rewizji konstytucji poprzez wprowadzenie pojęcia dekoncentracji, reorganizacji strategii reformy administracyjnej, ustawy ramowej o decentralizacji oraz ustawy o instytucji prefekta ⁽⁶⁾,

1.2.2 **z zadowoleniem wita** potwierdzoną ogólną zgodę wszystkich partii politycznych na rozwój reformy administracji publicznej, a zwłaszcza zapatrywania i zobowiązania władz lokalnych i regionalnych w zakresie ich konstruktywnego udziału w procesie akcesji Rumunii do Unii Europejskiej i **wspiera** rząd Rumunii utworzony w grudniu 2004 r. w kontynuowaniu procesu decentralizacji administracyjnej i fiskalnej oraz wzmocnianiu samorządu terytorialnego, zgodnie z regulacjami zawartymi w Europejskiej Karcie Samorządu Terytorialnego oficjalnie uzgodnionymi z Rumunią w 1997 r.,

⁽⁶⁾ Konstytucja Rumunii z 1991 roku, zmieniona w 2003 roku, ustawa ramowa nr 339/2004 o decentralizacji, ustawa nr 340/2004 o instytucji prefekta.

1.2.3 **uwzględnia** środki przewidziane przez nowy program rządowy ⁽⁷⁾ dotyczący skuteczności zarządzania, wprowadzający pełną polityczną i finansową przejrzystość na poziomie lokalnym oraz udział samorządu lokalnego w krajowym procesie podejmowania decyzji przy poszanowaniu zasad pomocniczości i proporcjonalności,

1.2.4 **podziela** poglądy Komisji Europejskiej w sprawie niedopasowania zasobów finansowych i ludzkich do przeniesienia odpowiedzialności na poziom lokalny, które może zagrozić skuteczności administracji publicznej,

1.2.5 **podkreśla** pilną potrzebę posiadania wykwalifikowanych, zmotywowanych i niezależnych urzędników służby cywilnej na szczeblu lokalnym i okręgowym poprzez przeznaczenie odpowiednich funduszy na programy szkoleniowe, przekazywanie kompetencji za pomocą wymiany dobrych praktyk z samorządami lokalnymi i regionalnymi Państw Członkowskich UE i zapewnienie skutecznych bodźców,

1.2.6 **przyznaje** jednocześnie, że zapewnienie zasobów ludzkich dla nowoczesnej administracji publicznej jest długotrwałym procesem, ale stanowi strategiczny środek, jaki należy przedsięwziąć, aby sprostać nowym wyzwaniom integracji europejskiej i zarządzania funduszami strukturalnymi,

1.2.7 **wyraża zaniepokojenie** skalą migracji politycznej odnotowaną przed ostatnimi wyborami w 2004 r. przez wielu niezależnych obserwatorów ⁽⁸⁾. Jest przekonany, że można ją ograniczyć poprzez bezpośrednią i przejrzystą alokację środków publicznych w oparciu o obiektywne kryteria pomiędzy różnymi poziomami władzy i poprzez trwałe praktykowanie demokracji lokalnej jako jedynej możliwej drogi,

1.2.8 **podkreśla**, że korupcja nadal może być źródłem zaniepokojenia na poziomie krajowym i lokalnym, co mogłoby zagrozić lokalnej demokracji oraz zarządzaniu funduszami publicznymi i europejskimi jak również wzywa w związku z tym do jej ścisłego monitorowania przez instytucje europejskie,

1.2.9 **zdecydowanie wspiera** wdrażanie uaktualnionej strategii antykorupcyjnej niedawno zainicjowanej przez nowy rząd rumuński, której powinno towarzyszyć odpowiednie wynagrodzenie dla sędziów; **przyjmuje do wiadomości** określone środki przedsięwzięte w celu zmniejszenia liczby korupcyjnych sytuacji w miesiącach następujących po zaprzysiężeniu nowego rządu, wskazujące na zaangażowanie Rumunii w priorytetowe potraktowanie tego zagadnienia,

1.2.10 **gorąco nakłania** zagraniczne przedsiębiorstwa i władze publiczne robiące interesy w Rumunii i będące przedmiotem zainteresowania skorumpowanych urzędników do działania jako „czujniki korupcji” poprzez odmawianie płacenia łapówek oraz informowanie odpowiednich władz, a tym samym do wnoszenia wkładu w walkę z korupcją,

⁽⁷⁾ Rząd Rumunii, Program rządowy na lata 2005-2008, grudzień 2004 r.

⁽⁸⁾ Oprócz raportu KE z 2004 r., zob. także ostatni raport Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy w sprawie lokalnych i regionalnych wyborów w Rumunii, które odbyły się 6 czerwca 2004 r., w którego ocenie liczba wybranych lokalnych polityków z byłej rządzącej partii socjalno-demokratycznej wzrosła z 27 % w 2000 roku do ok. 80 % w 2004 roku, CG/Bur (11) 25 Strasburg, 16 czerwca 2004 r.

1.2.11 **udziela** poparcia aktywnemu udziałowi władz lokalnych w procesie legislacyjnym poprzez wczesne i skuteczne konsultacje z nimi przy sporządzaniu ustaw dotyczących interesów i zakresu odpowiedzialności władz terytorialnych,

1.2.12 **wspiera** rumuńskie władze lokalne w rozwijaniu uczestnictwa obywateli i młodzieży w życiu społecznym i politycznym społeczności oraz w inicjowaniu publicznych kampanii na rzecz promowania nowoczesnej administracji publicznej,

b. w odniesieniu do rozwoju gospodarczego

1.2.13 **przyjmuje do wiadomości** spełnienie przez Rumunię gospodarczego kryterium bycia gospodarką rynkową, która, przy jednoczesnym energicznym wdrażaniu reform strukturalnych, będzie mogła sprostać naciskom konkurencyjnym i siłom rynkowym wewnątrz UE,

1.2.14 **zauważa** cele, które Rumunia musi osiągnąć w dziedzinie konkurencji, szczególnie poprzez zapewnienie efektywnego działania systemu prawodawczo-instytucjonalnego i **z zadowoleniem wita** najnowsze środki przedsięwzięte w tym względzie przez rząd ⁽⁹⁾ oraz stałe działania zapewniające w pełni satysfakcjonującą zdolność administracyjną; **przyjmuje** jednakże **z zadowoleniem** reformy strukturalne, tzn. zmienioną narodową strategię restrukturyzacji oraz indywidualne biznesplany, które oznaczają, że od dnia 1 stycznia 2005 r. do końca okresu restrukturyzacji ⁽¹⁰⁾ nie będą przyznawane ani też wypłacane środki pomocy publicznej dla przemysłu stalowego. **Podkreśla** jednak, że należy także wziąć pod uwagę społeczne konsekwencje, które mogą mieć bezpośredni wpływ na wspólnoty terytorialne,

1.2.15 **jest świadomy** potrzeby postępu w funkcjonowaniu administracji sądowej i publicznej w celu stworzenia lepszego środowiska dla biznesu,

c. w odniesieniu do wdrażania *acquis communautaire*

1.2.16 **z zadowoleniem wita** postęp w przygotowywaniach do wdrożenia polityk strukturalnych i przyjmowaniu ustawodawstwa, przez co powstają mechanizmy i instrumenty dla prawidłowego wykorzystania funduszy strukturalnych,

1.2.17 **zauważa**, że potrzebne są dalsze wysiłki w celu wzmocnienia zarządzania na szczeblu lokalnym i regionalnym dla zapewnienia właściwego wdrażania *acquis* w obszarach, w których władze tych szczebli uzyskały kompetencje, zwłaszcza w dziedzinie zamówień publicznych, transportu, infrastruktury, dróg, środowiska, polityki społecznej, ochrony dzieci i ochrony mniejszości, zdrowia, edukacji, kultury i współpracy transgranicznej,

⁽⁹⁾ Zarządzenie przewodniczącego Rady ds. Konkurencji nr 527/2004 (Dz. U. nr 64/19.1.2005 r.), nr 528/2004 (Dz. U. nr 82/25.1.2005 r.) oraz przyjęty Przewodnik bardziej proaktywnego podejścia przy wdrażaniu zasad konkurencji nr 36/22.2.2005 r.

⁽¹⁰⁾ Synteza strategii restrukturyzacji została opublikowana w Dzienniku Urzędowym 127 z 9 lutego 2005 r.

1.2.18 **wyraża poparcie** dla wzmocnienia zdolności administracyjnej na poziomie regionalnym i lokalnym w obszarze środowiska, a także dla lepszej koordynacji pomiędzy nimi oraz innymi właściwymi władzami, aby możliwe było wdrażanie europejskiego ustawodawstwa w takich kluczowych sektorach jak: gospodarka wodna i gospodarowanie odpadami, jakość powietrza, hałas, ochrona środowiska naturalnego, zanieczyszczenia przemysłowe, chemikalia itd.,

1.2.19 **przyjmuje** do wiadomości ogólnie pozytywny rozwój polityki i postępy we wdrażaniu strategii na rzecz społeczności romskiej przyjętej w 2001 r. oraz **wzywa** do większej koordynacji pomiędzy szczeblem lokalnym a centralnym, a także do skutecznych działań na poziomie okręgów w obszarach takich jak szkolenia i edukacja, przy jednoczesnym uwzględnianiu korzeni kulturowych i społecznych,

1.2.20 **zauważa**, że dalsze konkretne usprawnienia są konieczne na szczeblu lokalnym, okręgowym i regionalnym w celu opracowania mechanizmów identyfikacji, zarządzania, monitorowania i oceny projektów oraz w szczególności rozwijania zdolności współfinansowania, aby osiągnąć wymagany poziom absorpcji funduszy UE do 2007 r.,

1.2.21 **podkreśla**, że w celu przygotowania do korzystania z funduszy strukturalnych władze lokalne powinny jak najlepiej wykorzystać unijną przedakcesyjną pomoc finansową,

1.2.22 **wita z zadowoleniem** istniejący Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006, jako dobrą wstępną podstawę planu wymaganego w ramach funduszy strukturalnych i **wzywa** do wnikliwszej analizy przy sporządzaniu NPR na lata 2007-2013, zgodnie z koncepcją polityki spójności Rumunii i europejskimi perspektywami w tej dziedzinie,

1.2.23 **wzywa** do zwracania szczególnej uwagi na zasady konsultacji i partnerstwa, zwłaszcza na potrzebę bardziej bezpośredniego i czynnego zaangażowania władz lokalnych, okręgowych i regionalnych, jak również partnerów społecznych i pozarządowych w sporządzanie Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 i programów operacyjnych, a następnie w ich realizację,

1.2.24 w konsekwencji, **wzywa** do rozwijania poczucia zaangażowania i wypracowania lepszego konsensusu pomiędzy okręgami w ramach istniejących struktur regionalnych oraz do konkretnego udziału lokalnie wybieranych polityków, aby umożliwić wdrożenie programów UE, sporządzenie przyszłego NPR na lata 2007-2013, a następnie kontrolę i wykorzystanie funduszy strukturalnych,

1.2.25 **nalega** na to, by polityka regionalna w Rumunii tworzona była na solidnych podstawach, przy czym samorząd lokalny powinno się nie tylko zapraszać do udziału w tym

przedsięwzięciu, ale również nakłaniać do podjęcia zobowiązań zgodnie z interesami społeczności terytorialnych,

2. Zalecenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

2.1 **przyjmuje z zadowoleniem** zakończenie negocjacji akcesyjnych i podpisanie traktatu o przystąpieniu pomiędzy Rumunią a Unią Europejską w dniu 25 kwietnia 2005 r. i **zaleca**, aby wszystkie Państwa Członkowskie UE ratyfikowały ten traktat w terminie, tak by Unia mogła powitać Rumunię jako pełnoprawnego członka z dniem 1 stycznia 2007 r.,

2.2 **zaleca** przeprowadzenie, w okresie poprzedzającym pełną akcesję, dyskusji nad zadaniami w ramach polityki regionalnej w Rumunii, a także nad wysiłkami mającymi na celu wzmocnienie pozycji władz lokalnych i regionalnych tak, by do 2007 r. Rumunia posiadała skuteczne struktury administracji lokalnej, które będą w stanie sprostać wymaganiom i wyzwaniom członkostwa w UE,

2.3 **wspiera** zatem rozpoczęcie konstruktywnej i zorientowanej na wynik debaty w Rumunii, skupiającej się na procesach decentralizacji i regionalizacji przy udziale administracji centralnej i lokalnej oraz zainteresowanych organów UE, mającej na celu poprawę istniejących struktur terytorialnych i procesu podejmowania decyzji, aby skutecznie opracować polityki regionalne i wdrażanie funduszy strukturalnych po 2007 r.,

2.4 **oczekuje** na powitanie 15 członków reprezentujących organy regionalne i lokalne w Rumunii jako obserwatorów w KR oraz żałuje, że nie udało się utworzyć na czas Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego z Rumunią,

2.5 **podkreśla**, że promowanie regionalnej transeuropejskiej współpracy pomiędzy Państwami Członkowskimi a państwami przystępującymi stanowi podstawę skutecznego wykorzystania funduszy strukturalnych i integracji europejskiej w ujęciu całościowym,

2.6 **zaleca** zorganizowanie w jak najkrótszym terminie wyjazdowej konferencji w Rumunii, której główne tematy obejmowałyby udział przedstawicieli rumuńskich władz lokalnych w pracach Komitetu, proces decentralizacji i reformę administracji publicznej. Byłoby to odpowiedzią na zaproszenie otrzymane od rumuńskich stowarzyszeń samorządu lokalnego oraz konkretnym działaniem zmierzającym do zapewnienia regularnego wsparcia ze strony KR-u dla rumuńskich władz lokalnych i regionalnych, zarówno w zakresie dalszych postępów w krajowym procesie decentralizacji, jak i w kwestii udziału szczebla lokalnego i regionalnego w dalszej harmonizacji prawa rumuńskiego z *acquis*.

Bruksela, 6 lipca 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB